

Renata Holcer

DVDTEKA

**POSEBNA POSUDBENA KNJIŽNIČNA
ZBIRKA**

UPUTE ZA RAD

U Sisku, 2007.

NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA SISAK

DJEČJI ODJEL

Sadržaj:

1.	DVDteka – posebna posudbena knjižnična zbirka	1. str.
2.	Faza 4. – dobavljači i ugovori	3. str.
3.	Primjerak ispunjenog ugovora	4. str.
4.	Faze 5. i 6. – konzultiranje kataloga izdavača, deziderati i nabava	5. str.
5.	Faza 7 – pravila posudbe	5. str.
6.	Faza 8 – principi klasifikacije	6. str.
7.	Primjeri žanrovskih odrednica	8. str.
8.	Faza 9 – upis u papirnatu i strojnu knjigu inventara	8. str.
9.	Signatura	12. str.
10.	Faza 10 – katalogizacija	13. str.
11.	Faza 11 – opremanje DVD-a za posudbu	14. str.
12.	Faza 12 – izrada biltena prinova	15. str.
13.	Faza 13 – otvaranje nove posudbene baze na računalu za posudbu	16. str.
14.	Faza 14 – posudba	17. str.

DVDTEKA

POSEBNA POSUDBENA KNJIŽNIČNA ZBIRKA

Osnivanju DVDteke u knjižnici treba prići nakon pomnog razmatranja želja, financijskih mogućnosti i uvjeta u knjižnici.

Neosporna je činjenica da je danas zamjetan pad korisnika klasičnih knjižničnih usluga. Stoga se knjižnice dovijaju na različite načine kako bi ih privukle nazad i povećale njihov broj.

Jedna od takvih mogućnosti je i osnivanje posebne posudbene knjižnične zbirke – DVDteke.

Dječji odjel NKČ Sisak prišao je tom poslu nakon što su djelatnice prukupile informacije iz narodnih knjižnica u Hrvatskoj koje posjeduju posudbene zbirke AVM građe. Nakon analize ovih informacija i definiranja vlastitih ciljeva, prišlo se realizaciji.

Faze:

1. dogovor sa ravnateljom knjižnice i Matičnom službom o osnivanju nove posudbene zbirke
2. odlučeno je da će se posuđivati samo građa na DVD – mediju
3. odabrano je mjesto za smještaj ove građe
4. poštovana je odredba o poštivanju autorskih prava, te su sa distributerima = dobavljačima ove građe potpisani ugovori o načinu korištenja građe
5. konzultirani su katalozi izdavača – distributera i napravljen spisak deziderata
6. naručeni su DVD-i

7. s obzirom na vlastite uvjete i informacije iz drugih knjižnica, definirani su uvjeti posudbe, pravila za korištenje građe i sankcije članovima za nepridržavanje prihvaćenih uvjeta
8. definirani su principi klasifikacije nabavljene građe, koji su specifični u odnosu na klasifikaciju u Zadru, Šibeniku i Zagrebu jer se radi o zbirci dječjeg odjela
9. nabavljena građa uvedena je u papirnatu knjigu inventara, a zatim i u strojnu inventarnu knjigu – program OSA, obrazac OSKAR
10. sva je građa katalogizirana
11. sva je građa opremljena naljepnicama sa odgovarajućim signaturama i barkodovima
12. napravljen je katalog DVD-a na listovima za članove - bilten prinova
13. otvorena je posebna aplikacija OSE na posudbenom računalu za AVM građu
14. početak posudbe

A sada, da objasnimo svaku pojedinačnu fazu.

Faze 1, 2 i 3 vjerojatno ne treba posebno objašnjavati. Svaka knjižnica to će obaviti na vlastiti način.

Možda je važno napomenuti da su svi DVD-i u slobodnom pristupu.

Zašto?

Zato što je i inače sva građa dječjeg odjela (osim multimedijalnih igrica) u slobodnom pristupu.

Faza 4 - DOBAVLJAČI I UGOVORI

Kao pomoć, evo spisak distributera s kojima je Dječji odjel NKČ Sisak sklopio ugovore, kao i imena njihovih predstavnika

		Tel.	Fax	Mobi
Continental	Neven Ratković	01- 6194660	01- 6194663	091- 4818415
Discovery	Igor Milković	01- 6192203	01- 6192205	
UCD	Mario Krainc	01- 3031333 01- 3031313 01- 3031306	01- 3640367	091- 5146330
Blitz	Zvonko Kvaternik	01- 6659500	01- 6659519	098- 609585
ISSA	Aleksandar Janjatović	01- 4666784	01- 4667027	091- 3240003
VTI	Saša Živković			098- 492707
Croatia Film	Ana Gazibarić	01- 4813711	01- 4922568	
Zagreb film	Ivo Parić	01- 4558417	01- 4557068	091- 4557063

CONTINENTAL FILM d.o.o., 10000 Zagreb, Šošarićeva 10/2 kojeg zastupa direktor,
Enver Hadžiabdić (u daljnjem tekstu CONTINENTAL FILM) s jedne strane

VIDEO KLUB NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA SISAK
(Naziv video kluba)

zanatska radnja za

Adresa video kluba: KRANJČEVIĆEVA P 44000 SISAK,
(ulica i k.br.) (grad s poštanskim brojem)

SISAK 044 521-985 - MB 3313816
(općina) (telefon) (šifra video kluba)

OSNIVAČ ili VLASNIK VIDEO KLUBA: NKČ SISAK, Dječji odjel
(ime, prezime ili naziv poduzeća)

Adresa vlasnika: KRANJČEVIĆEVA P, 44000 SISAK
(ulica i k.br.) (grad s poštanskim brojem)

SISAK 044/521-985 MB 3313816
(općina) (telefon) (jmbg ili matični broj poduzeća)

2789008-1101918441
(broj žiro racuna)

Don Hefeser banka Sisak
(naziv i adresa ZAP-a ili banke)

u daljnjem tekstu VIDEO KLUB

sklopili su dana 17.05.2006 u Zagrebu sljedeći

UGOVOR

O USTUPANJU PRAVA NA EKSPLOATACIJU VIDEOGRAMA
PUTEM IZNAJMLJIVANJA ZA KUĆNU UPOTREBU

Na temelju zajednički utvrđenog interesa za uspostavljanje suradnje na području popularizacije filmske kulture putem videomedija, obostrano utvrđenih činjenica da svaka od stranaka iz ugovora posjeduje neophodne preduvjete za ostvarenje suradnje, CONTINENTAL FILM i VIDEO KLUB reguliraju ovim Ugovorom međusobne odnose u eksploataciji videograma putem iznajmljivanja za kućnu upotrebu.

Niže navedeni termini u ovom Ugovoru imaju sljedeće značenje:

"FILMOVI" se odnosi na sve filmove za koje je CONTINENTAL FILM osigurao prava na komercijalnu eksploataciju videograma iznajmljivanjem za kućnu upotrebu ili je preuzeo od drugih tvrtki prava na komercijalnu eksploataciju;

"AUDIOVIZUELNO DJELO" - podrazumjeva kinematografsko djelo kao i druga slična djela, koja koriste postupak analogan kinematografiji bez obzira na podlogu na koji su dotična fiksirana ili na njihov sadržaj;

"VIDEOGRAM" - bilo koja fiksacija niza slika sa ili bez zvuka, koja se može reproducirati sa filmova, video diska, video kasete (podrazumijeva 12.5 mm video kasetu u VHS ili Beta formatu) ili bilo koje čvrste podloge;

"KUĆNA UPOTREBA" - pod pojmom kućne upotrebe izričito se isključuje pravo na upotrebu ovog videograma na mjestima kao što su klubovi, avioni, vlakovi, bolnice, hoteli, naftne platforme, zatvori i škole;

Slika 1.
Primjerak ispunjenog ugovora

Faze 5 i 6 – KONZULTIRANJE KATALOGA IZDAVAČA, DEZIDERATI I NABAVA

Pomno su odabrani filmovi koji se svojom kvalitetom uklapaju u prihvaćeni princip za odabir građe – poznati izdavači, poznati animatori, odgovarajuća priča, kvalitetna muzika, *ne* kiču i *ne* lošim preradama originalnih izdanja, a sva je građa prilagođena uzrastu od 3 do 15 godina. Osim igranih i crtanih filmova, nabavljaju se i popularnoznanstveni filmovi s područja biologije, ekologije, zemljopisa, povijesti, arheologije, astronomije, sporta, umjetnosti, filmske umjetnosti. Spiskovi odabranih filmova služe, između ostalog, i da se utvrdi financijska vrijednost narudžbe. Način naručivanja i isporuke dogovara se s distributerom.

Faza 7 - PRAVILA POSUDBE

Pravila posudbe u Dječjem odjelu NKČ Sisak osmislile su Nataša Bujas, Dunja Holcer i Danijela Kulović. Ova pravila prilagođena su praksi Dječjeg odjela NKČ Sisak.

- Korištenje DVDteke ne naplaćuje se posebno – uključeno je u cijenu upisa u Dječji odjel Knjižnice.
- Može se posuditi samo 1 DVD na rok od 7 dana.
- Zakasnina iznosi 5,00 kn po danu i 1 disku
- DVD-I se ne posuđuju dok se ne namiri zakasnina
- Rok posudbe DVD-a ne produžava se .
- Ne primaju se predbilježbe za DVD-e
- Oštećena građa nadomješta se novom identičnom ili novčanom vrijednošću.
- DVD-i se posuđuju samo uz predočenje članske iskaznice
- Ako se posuđeni DVD ne vrati u roku od najviše 30 dana, ukida se pravo na korištenje svih usluga knjižnice do povrata DVD-a i naknade troškova.

Prilikom uljučivanja u rad DVDteke roditelj / staratelj potpisuje obrazac = letak sa pravilima posudbe, i time potvrđuje da se slaže s uvjetima i obavezama.

Faza 8 – PRINCIPI KLASIFIKACIJE

Principi klasifikacije određeni su još u Priručniku o unosu podataka o AVM građi pomoću obrasca OSKAR.

Oni se primjenjuju u Dječjem odjelu NKČ Sisak i istovjetni su klasifikaciji knjižne građe.

Budući da su svi DVD-i u slobodnom pristupu, korisnici nemaju problema u snalaženju prilikom izbora, jer su na taj način naučili pri odabiru knjiga.

PRINCIPI KLASIFIKACIJE AVM GRAĐE

(Prijedlog izrađen prema praksi Dječjeg odjela NKČ Sisak)

Pri klasifikaciji DVD-a ponajprije treba utvrditi kome je građa namijenjena – tko će se njome koristiti.

Kome može biti namijenjena ova građa?

Podjela po uzrastu :

		KORISNICI	
DJECA		TINEJDŽERI - T	ODRASLI
NAJMANJI	S		
MALA DJECA	M	5,6,7 godina , 1., 2, razred	
DJECA 3., 4., 5.	D	3., 4., 5. razred	
MLADI 6.,7., 8.	O	6.,7., 8. razred	

Ukoliko su korisnici tinejdžeri i odrasli - stvar je jednostavna. Klasificirat će se po istim principima kakvi se koriste pri klasifikaciji knjižne građe za odrasle.

Ukoliko su korisnici djeca, postupak klasifikacije ima četiri razine. Treba:

1. utvrditi što je sadržaj primjerka
2. radi li se o filmu – igranom, animiranom, popularno-znanstvenom ili dokumentarnom
3. utvrditi kojem je uzrastu primjeren konkretni primjerak - primijeniti klasifikacijske oznake za označavanje beletristike za djecu - S, M, D, O - za animirane i igrane filmove
4. utvrditi koji UDK odgovara sadržaju tog primjerka

Animirani i igrani filmovi tretiraju se kao beletristika, a to znači da se klasificiraju prema primjerenosti uzrastu i pri tom se koriste oznake S, M, D, O.

Svaki film dobiva i UDK broj .

791.43-2 Igrani film

791.43-22 Igrani film. Filmska komedija

ili

791.43-2/-9 Igrani film (*prihvaćeni oblik*)

791.43-252 Animirani film

ili

778.534.6 Animirani film (*prihvaćeni oblik*)

791.43-92 Dokumentarni film (*prihvaćeni oblik*)

DVD-i, koji neku temu obrađuju sa dokumentarnog, putopisnog ili popularno-znanstvenog stanovišta, dobivaju UDK broj prema obrađenom sadržaju.

Detaljnija pripadnost žanru upisuje u polje slobodno oblikovanih predmetnica.

Pri tome se Dječji odjel NKČ Sisak koristi nekima od žanrovskih odrednica distribucijskih kuća

akcija	film	parodija
art	katastrofe	povijesni
avantura	glazbeni	psihološki
biografski	horor	pustolovni
crna komedija	komedija	ratni
dokumentarni	kratki	romansa
drama	krimi	satira
eksperimentalni	melodrama	spektakl
epski	nijemi	sportski
fantastika	obiteljski	triler
film ceste	omnibus	western
	parapsihološki	

Faza 9. - UPIS U PAPIRNATU I STROJNU KNJIGU INVENTARA

Za ovaj dio posla vrijede identični postupci kao i za knjižnu građu. Razlika je ipak u upisu u strojnu knjigu inventara, jer se za to rabi obrazac OSKAR.

Postupak je detaljno upisan u *Priručniku za obradu AVM građe OSA-ISIS OSKAR, obrazac za unos podataka o neknjižnoj građi.*

DVD-i se, u pravilu, popisuju po naslovu.

Kao izdavač upisuje se distributer, jer je gotovo nemoguće na većini DVD-a pronaći relevantne podatke.

U polje **Zbirka** upisuje se izraz: *DVDteka.*

U polje **Zbirka** upisuje se izraz *Multimedija* kad se radi o AVM građi koja se ne posuđuje.

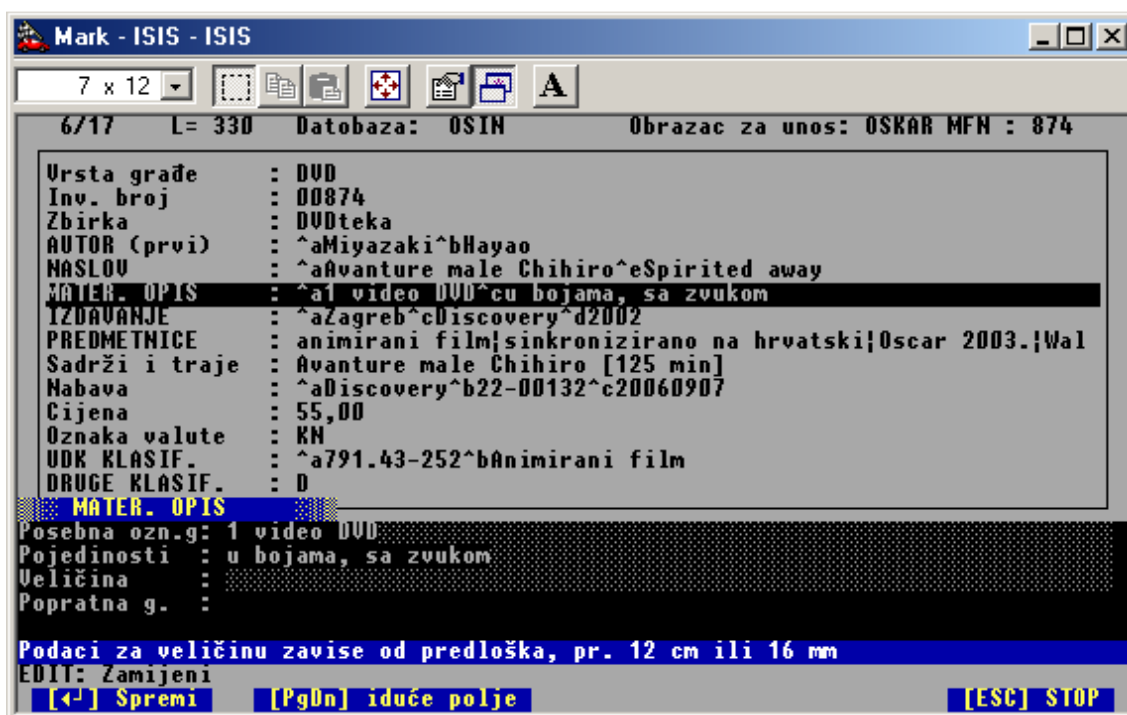
Isto tako, inventarni broj upisuje se na prednju stranu svakog DVD-diska. *(to je ona sa štampanim tekstom i slikom, koju stroj ne čita)*

Na svaki disk, na prednju stranu, upisuje se i klasifikacijska oznaka i UDK broj.

Ovi podaci upisuju se posebnim flomasterom za pisanje po CD-ima, čiji je pigment otporan na vodu i svjetlo.

Polje **MATERIJALNI OPIS** ispuni na način:

U potpolje **Posebna oznaka** građe upiši 1 video DVD
ili
1 dvostrani video DVD
U potpolje **Pojedinosti** upiši u bojama, sa zvukom
ili
crno-bijeli, sa zvukom

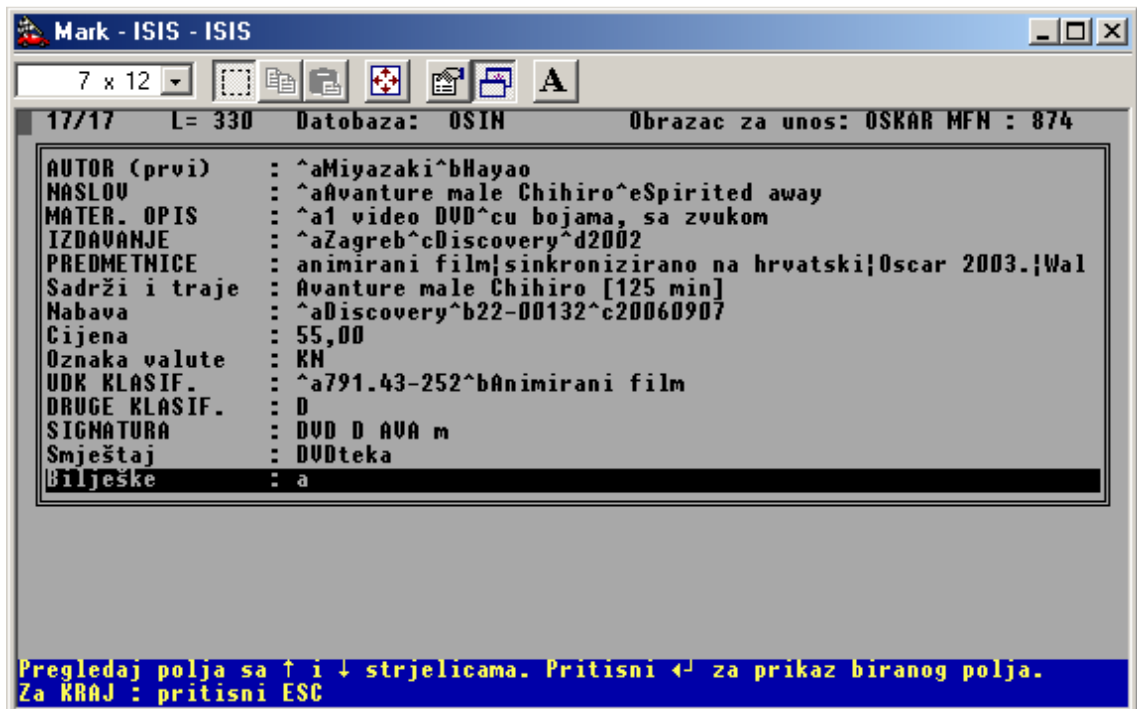
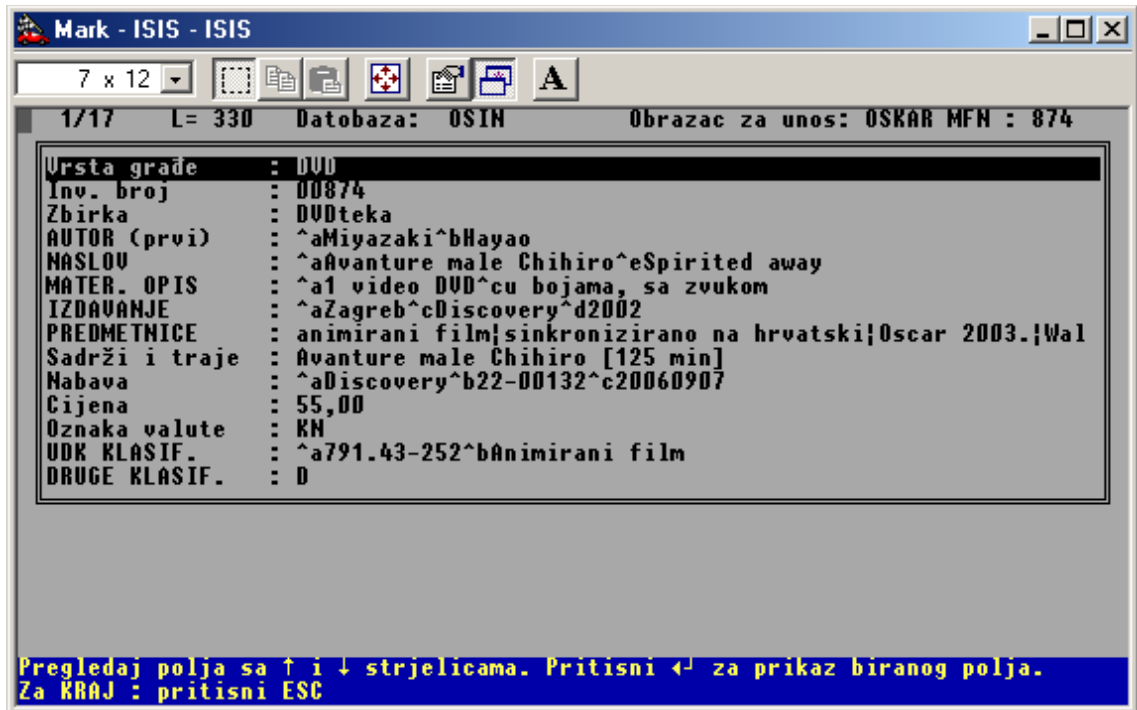

Sl. 2 upis podataka u polje Materijalni opis

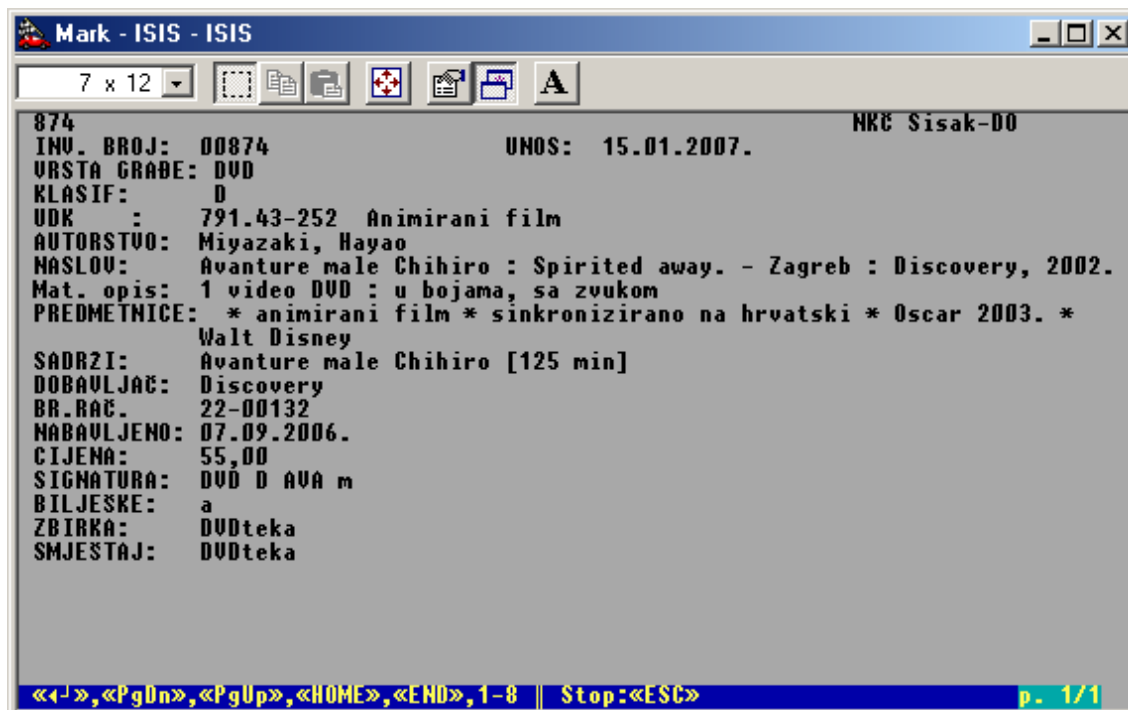
U polje **PREDMETNICE** obavezno se upisuje **podatak o sinkronizaciji ili titlovima na hrvatskom jeziku**. Svaka predmetnica odjeljuje se od sljedeće pomoću **CTRL+enter** ili se preuzima sa pokazne liste pomoću **enter**

npr. *sinkronizirano na hrvatski*
titlovi na hrvatskom
OSCAR 2003.
pustolovine
djeca

U polje **SADRŽI I TRAJE** mogu se upisati podatak o trajanju filma, podaci o samostalnim dodacima filmu koji su navedeni na omotu. No, to ipak nije obavezno. Ovi se podaci isto tako međusobno odjeljuju na propisani način vidljiv na plavoj traci s uputama.

sl. 3 i 4 Izgled ispunjenog obrasca OSKAR u inventarnoj knjizi

sl.5 Prikaz zapisa u pregledu

SIGNATURA

Signatura je četverodjelna. U strojnoj knjizi inventara upisana je vodoravno.

Dogovoreno je da se signatura tvori na način kako se to radi s anonimnim djelima. Razlog je tome činjenica, da je na većini DVD-a jako teško pronaći ispravne podatke o autoru. Za takva istraživanja treba utrošiti previše vremena, a ti podaci nama nisu osobito važni.

		Disney: Prašćićeva avantura	Plavi planet: prirodoslovni pregled oceana (3 diska)
dijelovi signature		primjer 1.	primjer 2.
oznaka vrste građe	DVD	DVD	DVD
- oznaka uzrasta ili - UDK	S,M,D,O	S	55
- autorski znak ili - prva tri slova naslova		PRA	PLA
- prvo slovo naslova ili - prvo slovo druge ili neke razlikovne riječi u naslovu		a	p
- oznaka dijela			1/3
izgled naljepnice		DVD S PRA a	DVD 55 PLA p1/3
u strojnoj knjizi inventara kao		DVD S PRA a	DVD 55 PLA p1/3

Sl. 6 Tvorba signatura

Objašnjenje:

Iako se ne može tvrditi, da je naše stanovište potpuno ispravno i da odgovara svim bibliotekarskim pravilima, ono je uzrokovano potrebama iz prakse.

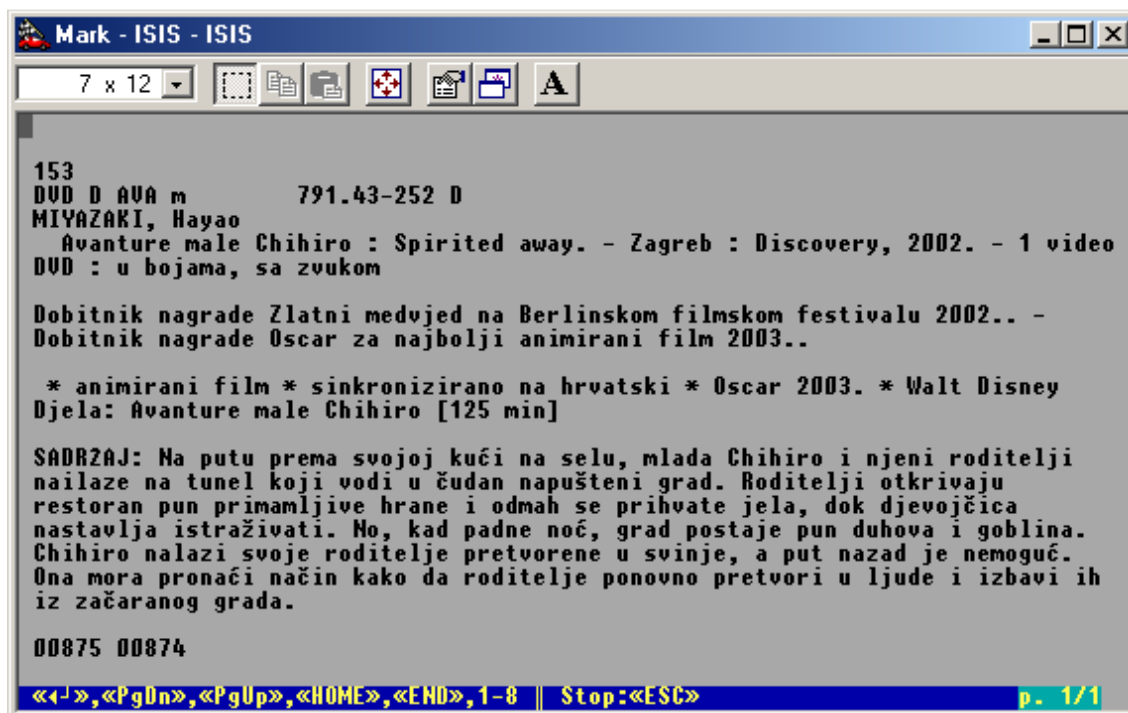
Stoga je princip slaganja DVD na policama abeceda naslova.

Faza 10. – KATALOGIZACIJA

Posudba je moguća i bez katalogizacije svakog naslova. No, ukoliko se želi obaviti i taj posao, potrebno je proučiti literaturu vezanu uz pravila za katalogizaciju ovakve vrste građe.

Obrazac za katalogizaciju sadrži, između ostalog, i polje za anotaciju, te u tom polju pišemo bilješku o sadržaju. Ovaj podatak koristi se pri izradi biltena prinova odnosno kataloga na listovima kojim se služe članovi.

Uputno je pročitati i zabilježiti podatke o priložima koje sadrži DVD, te njihovom trajanju i sadržaju *prije* lijepljena naljepnica.

Sl. 7 Izgled kataložnog listića

Faza 11. – OPREMANJE DVD-A ZA POSUDBU

Sva je građa opremljena naljepnicama sa odgovarajućim signaturama i barkodovima.

Na papirnati omot koji se nalazi ispod prozirne zaštitne folije nalijepljeni su u gornji desni ugao naljepnica sa signaturom, ispod nje naljepnica sa barkodom, te ispod toga naljepnica sa nazivom žanra.

Na ovaj način građa je pripremljena za posudbu.

Sl. 8 Poledina omota opremljena odgovarajućim naljepnicama

Tumačenje slike br. 6 glasi ovako:

DVD Ben Hur sastoji se od dva diska u jednoj kutiji. Svaki disk ima svoj inventarni broj pretvoren u barkod na naljepnici. Na naljepnici je i oznaka posudbene zbirke unutar Dječjeg odjela NKČ Sisak.

UDK broj u signaturi označava da se radi o dokumentarnom filmu o snimanju filma Ben Hur.

Isto to označava i naljepnica sa žanrovskom odrednicom, namijenjena za direktnu informaciju korisnicima.

Faza 12. – IZRADA BILTENA PRINOVA

Dječji odjel NKČ Sisak izrađuje svoj bilten na način da se koristi podacima iz kataložnog zapisa, koji su prebačeni posebnim postupkom u WORD.

Tim se zapisima dodaju slike naslovnica svakog DVD-a, a koje su prethodno skenirane sa omota.

Takav bilten zahtijeva mnogo rada i vještine. Osmislila ga je i kreirala Dunja Holcer.

Ovo je primjer jedne stranice u takvom biltenu .

DVD D AVA m

Avanture male Chihiro : Spirited away. - Zagreb : Discovery, 2002. - 1 videodisk : u bojama, sa zvukom

SADRŽAJ: Na putu prema svojoj kući na selu, mlada Chihiro i njeni roditelji nailaze na tunel koji vodi u čudan napušteni grad. Roditelji otkrivaju restoran pun primamljive hrane i odmah se prihvate jela, dok djevojčica nastavlja istraživati. No, kad padne noć, grad postaje pun duhova i goblina. Chihiro nalazi svoje roditelje pretvorene u svinje, a put nazad je nemoguć. Ona mora pronaći način kako da roditelje ponovno pretvori u ljude i izbavi ih iz začaranog grada. **SINKRONIZIRANO NA HRVATSKI**

Moguće je napraviti i jednostavniji bilten, na način da se naslovnice ili cijeli omoti fotokopiraju i ulože u prozirne ovojnice od plastike i redaju u fasciklu s mehanizmom za nabiranje abecednim redoslijedom unutar klasifikacijskih oznaka. Tako se i novi naslovi, koji su nabavljeni kasnije, mogu umetnuti na ispravno mjesto.

Faza 13. – OTVARANJE NOVE POSUDBENE BAZE NA RAČUNALU ZA POSUDBU.

Valja reći, da Dječji odjel NKČ Sisak vodi posebnu inventarnu knjigu za neknjižnu građu – i papirantu i strojnu.

Iako bi OSA vrlo korektno pokazala obje vrste knjižnične građe, kad bi se ova upisivala u nizu, pokazalo se praktičnijim voditi odvojene knjige inventara.

Budući da je posudba vezana uz inventarnu knjigu, a pravila posudbe – prvenstveno dužina posudbe i visina zakasnine su različiti za knjižnu i neknjižnu građu, otvara se nova aplikacija OSE. Obje aplikacije otvorene su istovremeno u WINDOW- verziji prikaza na zaslonu računala.

Takva dva manja ekrana omogućuju zaduživanje i jedne i druge građe, s tim da se iz programa u program seli pomoću pritiska na ALT+TAB tipke na tipkovnici.

Ova nova aplikacija sadrži potpuno identične podatke o članovima, koji su preseljeni iz baze UIT u aplikaciji za posudbu knjiga u bazu UIT u aplikaciji OSE za posudbu DVD-a.

Ova dva UIT-a moraju uvijek biti potpuno identični. To znači sljedeće. Iako neće svi članovi koji posuđuju knjige, posuđivati i DVD-e, podaci o njihovom upisu i produživanju članarine upisuju se i u ovu drugu bazu. Na taj način može se **za posudbu obje vrste građe koristiti samo jedna članska iskaznica sa jedinstvenim članskim brojom za svakog pojedinog člana.**

Moguće je posuđivati građu i uz pomoć baze UIT koja je neovisna o bazi UIT za posudbu knjiga, dakle drži podatke vezane samo uz članove koji posuđuju DVD-e.

U tom slučaju članu treba napraviti **novu iskaznicu za DVDteku,** a podaci na njoj - prvenstveno jedinstveni članski broj i barkod proistekao iz njega neće biti istovjetni onima na iskaznici za posudbu knjižne građe.

Svakom članu isprinta se zadužnica sa podacima o posuđenoj građi i vremenu vraćanja.

Svi postupci koji se se koristili za posudbu knjižne građe identični su i za DVD-e.

Faza 14. – POSUDBA

Dječji odjel NKČ Sisak uveo je dobru praksu da u podacima o članu, koji su vidljivi na ekranu prilikom otvaranja korisničkog broja = jedinstvenog članskog broja, vodi bilješku o preuzetoj članskoj iskaznici i bilješku o korištenju DVDteke. Ove dvije bilješke međusobno su odijeljene graničnikom. On se upisuje istovremenim pritiskom na tipke AltGr+W a izgleda kao okomita dvocrta. Ako se podaci tako odijele, zasebno su pretražljivi.

Praksa je pokazala da je nužno pregledati disk DVD-a nakon povratka na način da se izvadi iz kutije i provjere obje njegove strane. Napukline i ogrebotine najčešće se ne vide na prvi pogled.

Moguće je da će se u praksi tijekom vremena pokazati potreba da nešto u ovim postupcima promijenimo. No, zasad smo jedina knjižnica u kojoj je posudbena DVDteka isključivo u Dječjem odjelu, pa se građa obrađuje na način predviđen za rad u dječjim knjižnicama.